

АНАЛИЗА И РЕВИЗИЈА НА СЛУЧАИТЕ НА ПЕРИНАТАЛНА СМРТНОСТ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (2019)

Резиме на заклучоците и препораките

Голем број случаи на мртвородени бебиња и на починати новороденчиња¹ може да се спречат со навремени интервенции засновани на докази. Во 2019 година, со поддршка од Светската здравствена организација (СЗО) и УНИЦЕФ, Министерството за здравство на Република Северна Македонија ја формираше Комисијата за ревизија на случаите на перинатална смртност и ги анализираше сите случаи на перинатална смрт во 2019 година во земјата. Ревизијата опфати одредување на причината за смртта и на факторите што придонеле за смртта, како и осврт на системските фактори на кои би требало да се работи за да се спречат идни смртни случаи од ваков вид.

Ревизијата на перинаталната смртност во 2019 година нуди увид во состојбите и препораките засновани на медицински докази за надминување на системските грешки и бариери, од една страна, како и за идентификување и пофалба за силните страни, од друга страна. Целта е да се обезбедат препораки за подобра грижа за мајките и нивните бебиња за време на бременоста, породувањето и неонаталниот период.

¹ Мртвородени и починати новороденчиња во првите 28 денови по породувањето

Клучни наоди на ревизијата на перинаталната смртност во Република Северна Македонија (2019)

НАОД	ПРЕПОРАКА
Доцнење со внесувањето на критично важни информации за здравјето на мајките во електронските медицински евиденции, непрецизности во истите или нивно целосно отсуство. На пример, недостасуваа информации за скрининг на неколку состојби што е исклучително важно да се откријат за време на бременоста (како на пример ХИВ и сифилис) заради рано лекување со цел спречување на компликации.	Изготвување и примена во праксата на национална регулатива со која установите ќе бидат задолжени да ги пополнуваат електронските евиденции точно и во вистинско време.
Релативно висок процент породувања на случаи кои резултирале со неонатална смрт и мртвороденчиња се породени со постапка на оперативно завршување на бременоста (царски рез).	Воспоставување на строги критериуми за извршување на Царски рез, што предвидува и навремена хируршка интервенција за ублажување на негативните последици по здравјето на мајките и новороденчињата.
Најголем дел од предвремено родените новороденчиња (родени пред 32 ^{та} гестациска недела) не добиле соодветна антенатална грижа за спречување на компликациите поврзани со прематурноста (синдром на респираторен дистрес (СРД), интравентрикуларна хеморагија (ИВХ), церебрална парализа (ЦП)).	Навременно откривање на жените со висок ризик од предвремено породување и навремено давање на кортикостероиди и магнезиум сулфат со цел намалување на ризикот од компликации што се резултат на прематурност (СРД, ИВХ, ЦП).
Кај навремено родените новороденчиња според гестациската возраст (≥ 37 гестациска недела), голем дел од смртните случаи во првите 24 часа од животот се должат на перинатална асфиксија.	Установите треба да го подберат квалитетот на грижата пред и за време на породувањето со цел да се намали бројот на смртни случаи кај инаку здравите и навремено родени бебиња.
Кај голем дел од префрлените новороденчиња од други здравствени установи не била направена соодветна стабилизација, следење и поддршка на виталните функции (респираторниот и кардиоваскуларниот систем) пред упатувањето.	Изготвување на национално упатство за безбедно упатување и транспорт на високоризични новороденчиња.
Кај значителен процент на новороденчиња, постапката на реанимација не е започната навреме.	Различни профили на здравствени работници кои учествуваат во пружањето нега за време и по породувањето треба да се обучат за навремено и соодветно отпочнување на постапка на реанимација на новороденчињата. Ова е неопходно за животна спасувачки состојби и спречување негативни долгорочни последици по новороденчињата.
Значителен број високоризични новороденчиња со респираторен дистрес не примиле терапија со сурфактант или го примиле со задоцнување.	Навременно давање на сурфактант, особено на предвремено родените новороденчиња, за да се намали ризикот од компликации и да се зголеми веројатноста за преживување со помалку компликации.
Најголем дел од болните новороденчиња не добиле соодветна циркулаторна потпора (инотропна поддршка).	Да се подобри следењето на кардиоваскуларниот систем кај новороденчињата, како и да се даде соодветна и навремена инотропна поддршка за подобрување на циркулацијата во виталните органи.
Кај голем дел од новороденчињата не е направено основно следење и грижа (мерење на телесната температура и на крвниот притисок, ентерално хранење со мајчино млеко, итн.).	Сите неонатални оддели треба да ги обучат своите вработени за спроведување на основен неонатален мониторинг заснован на докази (мерење на температура, крвен притисок, користење на мајчино млеко, итн.).

Идни планови

Република Северна Македонија ги прогласи за свои стратешки приоритети зајакнувањето на здравствениот систем, брзиот напредок кон подобрување на здравјето на мајките и новороденчињата и забрзувањето на напредокот кон остварување на Целите за одржлив развој на Организацијата на Обединетите Нации (ООН).

Следствено на тоа, Министерството за здравство и Светската здравствена организација изготвија Генерален план (Master plan) за перинатална грижа за периодот 2020 – 2030 година. Спроведувањето на планот започна во јуни 2020 година. Планот содржи сеопфатна анализа на моменталната организација на системот за перинатална грижа и за овозможените здравствени услуги. Планот исто така содржи препораки за подобрување на здравјето на мајките и новороденчињата преку воспоставување на грижа соодветна на ризикот, рационализација и оптимизација на услугите за мајките и новороденчињата, за што е потребно да се обезбеди силен систем за осигурување на квалитетни услуги и зајакнување на здравствениот информативен систем.

Со поддршка од Светска здравствена организација, Регионална канцеларија за Европа и УНИЦЕФ

За повеќе информации контактирајте ги:

Проф. д-р Глигор Тофоски,
Претседател на Комисијата за ревизија на перинаталната смртност, Министерство за здравство
gtofoski@yahoo.com

Доц. д-р Ана Данева,
Претседател на Комисијата за безбедно мајчинство, Министерство за здравство
anadaneva@yahoo.com

